

KÚRIA

Bhar.I.1704/2015/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év február hó 9. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A közokirat-hamisítás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt rendőr törzsőrmester és társa ellen indított büntetőügyben a bejelentett ügyészi másodfellebbezést elbírálva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.63/2014/8. számú ítéletét **az I. rendű rendőr törzsőrmester** vádlottra vonatkozóan megváltoztatja,

a vádlott bűnösségét szolgálatban kötelességszegés vétségében [Btk. 438. § (1) bekezdés] is megállapítja,

a pénzbüntetést halmazatiként tekinti kiszabottnak,

egyebekben a másodfokú ítéletnek az I. rendű vádlottra vonatkozó részét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

Az I. rendű vádlottat a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2014. május 28. napján kihirdetett 41(I.)Kb.107/2014/8. számú ítéletével bűnösnek mondta ki hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) és szolgálatban kötelességszegés vétségében [Btk. 438. § (1) bekezdés]. Ezért őt halmazati büntetésül kilencven napi tétel - napi tételenként 1.200 forint -

pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy részére a pénzbüntetés megfizetésére tíz hónapi részletfizetést engedélyezett. Rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetése, valamint a havi részlet megfizetésének elmulasztása esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az ügyészi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2015. május 22. napján meghozott 6.Kbf.63/2014/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, az I. rendű vádlottat az ellene a szolgálatban kötelességszegés vétsége miatt emelt vád alól felmentette, a közbizalom elleni bűncselekményét pedig társtettesként, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] minősítette; a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést kétszáz napi tétel - napi tételenként 1.000 forint - pénzbüntetésre súlyosította, és részére az így kiszabott 200.000 forint pénzbüntetés megfizetésére engedélyezte a tíz hónapi részletfizetést. Emellett a az I. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetés kapcsán mellőzte annak halmazatikénti jelölését, és egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét e vádlott tekintetében helybenhagyta.

A másodfokú ítélet ellen az I. rendű vádlott terhére a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a vádlott részfelmentése miatt, anyagi jogszabálysértésre hivatkozva és súlyosabb pénzbüntetés kiszabásáért, valamint katonai mellékbüntetés alkalmazásáért másodfellebbezést jelentett be.

A Legfőbb Ügyészség az ügyészi másodfellebbezést fenntartotta.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévedett, amikor az I. rendű vádlottat az ellene szolgálatban kötelességszegés vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette, mivel a vádlott azzal, hogy szolgálatirányító parancsnokként a több jogszabálysértést megvalósító személy elfogását követően elmulasztott beszámolni szolgálati előjárójának az előállított személy által megvalósított cselekmény-sorozat teljességéről. Megítélése szerint a vádlott közömbösségére, mulasztásának szándékosságára utal, hogy bár két órán belül két alkalommal is jelentkezett telefonon, ennek ellenére egyszer sem tett említést az előállított személy eltiltás hatálya alatti járművezetésen túli jogsértő cselekményeiről, így a megyei főkapitányság ügyeletesen nem szerzett tudomást arról, hogy az intézkedés alá vont személy az általa vezetett és mozgásban lévő gépkocsiból kiugorva sorsára hagyta az abban utazó személyeket és ezért nem is rendelkezhetett az ilyen esetben kötelező helyszínelés elrendeléséről.

Arra hivatkozott, hogy az I. rendű vádlott cselekményének tárgyi súlya azonos a Btk.-nak a szolgálatban kötelességszegés vétségét szabályozó 438. §-ának (1) bekezdésében meghatározott elkövetési magatartásokkal, mert szándékos mulasztásával a vezényelt szolgálatának egyik fő elemét, a jelentési kötelezettségét szegte meg.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg, az I. rendű vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 438. § (1) bekezdésének IV. fordulata szerinti szolgálatban kötelességszegés vétségében, a mulasztások tárgyi súlyára figyelemmel a vele szemben kiszabott büntetést a pénzbüntetés napi tételei számának növelésével, valamint katonai mellékbüntetésként rendfokozatban visszavetés kiszabásával súlyosítsa (BF.1440/2015.).

Az ügyészi másodfellebbezés a Be. 386. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel joghatályos, ezért a Kúria az ügyben a Be. 393. §-a alapján nyilvános ülést tartott.

Az ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a módosított ügyészi másodfellebbezést fenntartotta, a vádlott védője pedig a szolgálatban kötelességszegés vétsége tekintetében a másodfokú ítélet helybenhagyására, az okirat-hamisítási cselekmény kapcsán pedig annak az elsőfokú bíróság szerinti minősítés alkalmazására és a kiszabott büntetés helybenhagyására tett indítványt.

A Kúria mint harmadfokú bíróság az első és másodfokú ítéletet az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit.

A másodfokon eljáró ítélőtábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kis részben módosította, egyébként azt megalapozottnak találta, ezért eljárásában irányadónak tekintette és ítéletét arra alapította.

A tényállást a Kúria is túlnyomórészt megalapozottnak találta, azt azonban az iratok alapján - a Be. 388. § (2) bekezdése szerint eljárva - szükségesnek tartotta kiegészíteni.

- az I. rendű vádlott személyi körülményeire vonatkozóan a tényállást azzal egészíti ki, hogy a vádlott a rendőr

törzsőrmesteri rendfokozatba a 2012. november 1. napján soron lépett elő (nyomozati iratok, 12. szám alatti törzslap).

- Az elsőfokú ítélet 3. oldalának harmadik bekezdésében rögzítetteket a következőkkel egészíti ki:

Így nem jelentette azt, hogy az előállított személy az igazoltatás elől elmenekült, majd a mozgó gépjárműből - két személyt hátrahagyva - kiugrott, ennek következtében sérülést szenvedett, majd vele szemben bilincselés és a kapitányságra való előállítás történt. Emiatt az ügyeleti szolgálatot teljesítő S. J. r. törzssászlós nem tudott intézkedni a közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól szóló 60/2010. (OT 34.) ORFK utasításban foglaltak szerint a helyszíni szemle lefolytatása érdekében (Komárom-Esztergom Megyei Főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának 11000-3118-2/2013-ált. számú összefoglaló jelentése, 3. és 5. oldal, nyomozati iratok 2. számon naplózott iratai közül a 12. és 13. lapszámozással ellátott iratok).

- Az elsőfokú ítélet 3. oldal hatodik bekezdésében rögzítetteket azzal egészíti ki, hogy a rendőrkapitányságon - az I. rendű vádlott felhasználói neve alatt bejelentkezve - a II. rendű vádlott 2013. május 5-én 0 órakor készítette el a jelentést (Komárom-Esztergom Megyei Főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának 11000-3118-2/2013-ált. számú összefoglaló jelentése, a nyomozati iratok 2. számon naplózott iratai közül a 18. lapszámozással ellátott irat).

- Az elsőfokú ítélet 4. oldal első bekezdését azzal egészíti ki, hogy 2013. május 5-én I. rendű vádlott és II. rendű vádlott 03 órakor készített újabb jelentést K. V. előállításáról (Komárom-Esztergom Megyei Főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának 11000-3118-2/2013-ált. számú összefoglaló jelentése, a nyomozati iratok 2. számon naplózott iratai közül a 29. lapszámozással ellátott irat).

Ezekkel a kiegészítésekkel a tényállás teljessé vált, iratellenes megállapítást nem tartalmaz, ekként megalapozott, így azt a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel a Kúria a harmadfokú eljárásban irányadónak tekintette.

A Legfőbb Ügyészség által fenntartott ügyészi másodfellebbezés részben alapos.

Az eljáró bíróságok által helyesen alkalmazott, az elbíráláskor hatályos Btk. 438. § (1) bekezdése szerint aki őr-, ügyeleti vagy

egyéb készenléti szolgálatban - az adott szolgálatra vonatkozó szolgálati intézkedés rendelkezéseit megszegve - elalszik, vagy a szolgálat ideje alatt szeszes italt, illetve kábítószer vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyagot vagy szert fogyaszt, rendeltetési helyét elhagyja, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést más módon súlyosan megszegi, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Btk. 438. §-a szerinti katonai bűncselekmény elbírálásakor elsőként azt kell tisztáznia és megindokolnia a bíróságnak, hogy a megvádolt személy a törvény által védelemben részesített szolgálatot látott-e el. Ettől csak akkor lehet eltekinteni, ha ez teljesen nyilvánvaló, tehát az adott szolgálat elnevezésében és az általános katonai gyakorlat szerint tartalmában is azonos a Btk. által nevesített szolgálati formával. Erre azért van szükség, mert a Btk. továbbra is az 1961. évi V. törvénnyel bevezetett szolgálati formákat [őrszolgálat, 1961. évi V. törvény 326. §; ügyeleti, rendészeti, készségi, futár vagy más készenléti szolgálat, 1961. évi V. törvény 326. §] nevesíti és nincs figyelemmel arra, hogy mára mind a Magyar Honvédségnél, mind a rendvédelmi szerveknél más szolgálati formák is kialakultak, a meglévők pedig tartalmukban az elmúlt ötven évben jelentősen átalakultak.

Mivel az eljáró bíróságok erre nem tértek ki, a Kúria szükségesnek tartja rögzíteni a következőket:

- az I. rendű vádlott a bűncselekmények elkövetésének időpontjában szolgálatirányító parancsnoki szolgálatba volt vezényelve, szolgálati kötelmeit a Rendőrség Szolgálati Szabályzatán kívül a Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzata kiadásáról rendelkező 22/1997. ORFK utasítás V. fejezete tartalmazta. Emellett azonban tényleges járőrszolgálatot is ellátott. Ezért szolgálata a Btk. 438. § (1) bekezdésében nevesített, így büntetőjogilag védett szolgálatnak minősült.

Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást, a másodfokú bíróság pedig tévedett annak megítélésében, miszerint az I. rendű vádlott azzal, hogy az elsőfokú bíróság által részletezett jogszabályhelyeket, illetve a munkaköri leírásának megjelölt pontjait megszegve nem jelentette K. V. rendőri intézkedés alá vont állampolgár ténylegesen megvalósított jogsértéseit és az alkalmazott rendőri intézkedéseket, köztük a testi kényszer és a bilincselést, illetve az előállítás tényleges jogcímét, a szolgálati kötelmeit olyan súlyosan szegte meg, amely a szolgálatban köteleességszegés vétségének három nevesített elkövetési magatartásával azonos súlyú.

A Kúria továbbra is irányadónak tekinti a BH 1994.694. szám alatt közzétett eseti döntésben kifejtetteket. Eszerint „Arra nézve, hogy egy adott cselekmény a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezések más módon súlyosan megszegését megvalósította-e, elsősorban annak vizsgálata indokolt, hogy az ugyanezen bekezdésben nevesítetten megjelölt három elkövetési magatartással azonos súlyú, a szolgálatra nézve azonos mértékű jogsérelmet előidéző magatartásról van-e szó. Ennek megállapításánál jelentősége van annak, mi volt az elkövető feladata, mire vonatkozott a szolgálati kötelezettsége, és ez a katonai érdekek szempontjából mennyire volt jelentős. Hasonlóan fontos annak vizsgálata is, hogy a szolgálati előírások megszegése miben nyilvánult meg. Azok érdemben befolyásolták - korlátozták vagy lehetetlenné tették-e - a kötelesség teljesítését, avagy - miután a szolgálat teljesítését valójában nem befolyásolták - az előírások megszegése nem járt ilyen következménnyel. Jelentősége lehet annak is, hogy a kötelességszegés, vagy - amennyiben ilyen jellegű volt - a mulasztás mennyi ideig tartott, s végül annak is, hogy más szolgálati személy a szabályszegő katona feladatait helyzetéből adódóan elláthatta-e vagy sem, így az elkövető mulasztásának kihatása ezáltal csökkent-e.”

Az adott ügyben az I. rendű vádlott, mint járőrparancsnok nem szakszerűen járt el, illetve a mulasztása nem gondatlanságra vezethető vissza. A Kúria által kiegészített tényállás alapján ugyanis nem lehet arra következtetni, hogy a vádlott - önhibáján kívül - nem ismerte szolgálati kötelmeit, vagy azok végrehajtását gondatlanságból mulasztotta volna el.

A járőrszolgálatra vonatkozó jogszabályok, ORFK- utasítások, valamint a vádlott munkaköri leírása egyértelműen tartalmazták azt, hogy neki a rendőri intézkedésre okot adó történést és a megtett intézkedést jelentenie kell. Különösen igaz ez akkor, ha olyan esemény történt, amely további, a hatáskörét meghaladó rendőri intézkedést, eljárást von maga után.

Ezt elmulasztva a vádlott a tevékenység-irányítási központ ügyeletesének történt első jelentés-tételekor a megtörtént események közül a legelenyészőbbet, a járművezetéstől eltiltás hatálya alatti járművezetést jelentette, és az általa alkalmazott rendőri intézkedések közül is - ennek megfelelően - csak a közlekedésrendészeti intézkedésről tett említést (S. J. r. törzsszászlós nyomozás során tett tanúvallomása, parancsnoki nyomozás iratai, 73. lapszám).

A szolgálati szabályzat, illetve az ORFK utasítások jelentéstételi kötelezettségekre vonatkozó előírásai ezáltal olyan fokban sérültek, amelyek megalapozzák a szolgálatban kötelességszegés vétsége negyedik fordulatainak megvalósulását.

A Kúria rámutat: a szolgálati feladat szakszerű ellátásán kívül ugyanolyan szolgálati érdek az is, hogy az arra jogosult szolgálati közeg pontosan és időben értesüljön a végrehajtott rendőri intézkedésről.

A másodfokú bíróság helytelenül következtetett arra, hogy miután K. V. a rendőri intézkedés alól kivonta magát, a vádlottak megkezdték az üldözését, és mivel a II. rendű terhelt telefonon segítséget kért, az ügyelet számára nyilvánvalónak kellett lennie, hogy a járőr tagjai milyen tevékenységet végeznek (másodfokú ítélet 4. oldal utolsó bekezdés).

S. J. rendőr törzssászlós, a tevékenység-irányítási központ ügyeletese mind a nyomozás során (a parancsnoki nyomozás iratai, 73. lapszámú irat), mind pedig a bírósági eljárás során (8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal) tett vallomása szerint az ügyel először akkor került kapcsolatba, amikor az oroszlan yi kapitányságról jelentették, hogy előállítottak egy ittas vezetőt. Ebből következően a II. rendű terhelt által leadott segítség-kérést nem az Oroszlányi Rendőrkapitánysággal kapcsolatot tartó S. J. rendőr törzssászlós fogadta.

A másodfokú bíróság e téves következtetése vezetett el ahhoz a téves állásponthoz, hogy I. rendű vádlott és terhelt-társa összességében mindenben szakszerűen járt el, csak a jelentésük volt hiányos, ami azonban katonai vétség elkövetésének megállapítására nem szolgálhat alapul, csupán fegyelmi felelősséget alapozhat meg (másodfokú bírósági ítélet 5. oldal első bekezdés).

Mindezek alapján a Kúria - az ügyészi másodfellebbezésnek helyt adva - az I. rendű vádlott bűnösségét megállapította a Btk. 438. § (1) bekezdésébe ütköző szolgálatban kötelességzegés vétségében is.

Ami a közbizalom elleni bűncselekmény minősítésével kapcsolatos védői indítványt illeti, a Kúria nem osztotta azt az álláspontot, hogy a rendőri jelentés meghamisítása hamis magánokirat felhasználásaként minősül.

A másodfokú bíróság helyes érveléssel foglalt állást akként, hogy az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentés közokirat.

Érvelése megfelel a Legfelsőbb Bíróság 45/2007. BK véleményében kifejtetteknek, miszerint „a Pp. 195. § (1) bekezdését módosító 1997. évi LXXII. törvény hatályba lépése óta közokiratnak minősül a közigazgatási szerv által nem hatósági ügykörben kiállított okirat

is. Erre figyelemmel az olyan okiratok, amelyek - legalább részben - közhatalmi jogosultságok gyakorlásával, illetve kötelezettségek teljesítésével kapcsolatban keletkeznek (kerülnek kiállításra), függetlenül attól, hogy esetlegesen nem közhatalmi célokkal összefüggésben is felhasználhatók, szintén közokiratok."

Ezért - szemben a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa és a védő álláspontjával - az ilyen, kényszerítő eszköz alkalmazásáról és rendőri intézkedésről szóló jelentés nem tekinthető pusztán a szolgálati feladatok ellátásáról készített jelentésnek, amely utóbbi valóban nem minősül közokiratnak.

Egyben felhívja a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa figyelmét, hogy az általa hivatkozott 134. számú büntető kollégiumi állásfoglalást az 5/2007. Büntető jogegységi határozat hatályon kívül helyezte.

Nem volt alapos a Legfőbb Ügyészségnek a joghátrány súlyosítására irányuló indítványa sem.

Kétségtelen, hogy a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetett a Btk. egy évtől öt évig, a szolgálatban kötelességszegés vétségét egy évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, így a két cselekmény bűnhalmazata esetén a kiszabható halmazati büntetés az egy évet meghaladja és a hat évet nem érheti el.

A büntetés kiszabása során figyelembe vett büntetéskiszabási körülményekre tekintettel azonban helyesen döntött a másodfokon eljáró ítélőtábla akkor, amikor az egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett közbizalom elleni bűncselekmény miatt a Btk. 82. § (3) bekezdésének alkalmazásával pénzbüntetést szabott ki; a napi tételek száma is megfelelt a cselekmény tárgyi súlyának.

A Kúria álláspontja szerint a vádlott szolgálati vétségben történt marasztalása - figyelemmel a neki fel nem róható időmúlásra - nem ad okot a vele szemben kiszabott pénzbüntetés napi tételei számának emelésére.

A szolgálati feladatait jó színvonalon ellátó és 2012. november 1.

napján soron előlépett vádlottal szemben különösen méltánytalan lenne 2016 februárjában akár a rendfokozatot érintő mellékbüntetés törvényi minimumának alkalmazása is.

Ezért a Kúria nem látta szükségesnek az I. rendű vádlottal szemben a rendfokozatban visszavetés katonai mellékbüntetés alkalmazását sem.

Ezért a Kúria a másodfokú ítéletet a Be. 398. § (1) bekezdését alkalmazva a fentiek szerint megváltoztatta.

Ugyanakkor a büntetés súlyosítására irányuló ügyészi másodfellebbezést alaptannak találva a másodfokú bíróság ítéletének pénzbüntetéssel kapcsolatos rendelkezését csak annyiban érintette, hogy azt halmazati büntetésként tekinti kiszabottnak. Miután azonban az ítélet további rendelkezései a törvénynek megfelelnek, ezért a Kúria a másodfokú ítéletet egyebekben helybenhagyta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2016. február 9.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbf.63/2014/8. számú ítélete a Kúria Bhar.I.1704/2015/6. számú ítéletében írt változtatással 2016. február 9. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Mészár Róza s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

AINé írnök